To wszystko na egzamin

CHRONOLOGIA WZGLĘDNIA STRATYGRAFIA TYPOLOGIA PORÓWNAWCZA

NUMIZMATYKA IMPORTY

KALENDARZE

DENDROCHRONOLOGIA

C14 RADIOWĘGLOWE

METODA POTASOWO ARGONOWA

URANOWO TOROWA

METODA PERMONUMINESCENCJI

WAWROCHRONOLOGIA

KLIMAT A CHRONOLOGIA

Z AZOTU powstaje izotop c-14

C14 łączy się z tlenem tworząc dwutlenek węgla

Stały obieg c14 w przyrodzie,

Po śmierci zostaje określoną ilość c14

Pomiar podaje się BP before present od 1950 roku licząc

czyli rok zerowy w tej metodzie używa się tej metody w

paleolicie i naukach przyrodniczych

Jest rozrzut w c14 błąd pomiarowy

Krzywa gausa o kształcie dzwonu do określenia pomiaru,

rozkład prawdopodobieństwa

+-30 przykładowo czyli 60 lat rozrzutu

Sigma-procentowa szansa np 68 procent że datowanie jest

poprawne

2 sigma podwójny błąd statystyczny przykładowo 120 lat

+-60 na 95 procent ten przedział czasowy

rozrzutu ale z prawdopodobienstwe wyższym

Im mniejszą sigma tym lepiej

Jeśli Krzywa gausa nie ma kształtu dzwonu gdzieś jest błąd NIE ROZUMIEM NIESTETY TEGO

Ilość c14 w atmosferze nie jest stała!!!!

Że względu na promieniowanie kosmiczne o różnej mocy c14 ilość w atmosferze nie jest stala

Szukanie ile c14 było Niegdyś powstała metoda kalibracji datowania c14

DENDROCCHRONOLOGIA pozwoliła kalibrować c14 Na podstawie próbek drewna można określić ilość c14 w atmosferze

Krzywa kalibracyjna realna ilość c14 w próbce danego okresu Epoka lodowcowa-nie ma drzew więc górna granica dendrochnologi 10 tys lat

Daty c14-przedziały czasowe, przy pomocy krzywej kalibracyjnej ustalamy dokładnie

Z postępem badań laboratoryjnych dokładność kalibracji c14 się zwiększa dobrze oddać kilka próbek do laboratorium dla większej dokładności

EPOKA KAMIENIA

Bardzo mało źródeł Narzędzia kamienne/krzemienne głównie PALEOLIT od początku kultury ludzk8ej do końca plejstocenu 5 mln lat temu australopitecy koniec paleolitu 11.5 tys lat temu do dawnych okresów daty ileś lat temu a nie przed Chrystusem

Paleolit dolny do 300 tys lat temu Paleolit środkowy 300tys-45/40 tys lat temu Paleolit górny i schyłkowy 45/40tys-11.5 tys lat temu Między dolnym a środkowym są jakieś znaleziska na teren8e polski

9500BC-poczatek Mezolitu po skończeniu epoki lodowcowej ludzie są zbieraczami

Na terenie Polski 9500-5500BC

5500 początek neolitu w Polsce

EPOKA LODOWCOWA

Niskie temperatury na całym globie

Przeplatające się okresy ciepła i zimna klimat czym innym od pogody

Zimne okresy- glacjały lądolód na północy

Ciepłe okresy-interglacjał

Niestabilny klimat w epoce lodowcowej

Klimat w skali globalnej na podstawie izotopów tlenu 16 i 18 dają nam informacje o klimacie

Izotopy na dnie mórz i lodowcach się kumulują stamtąd da się dojść do tych informacji

Zapis klimatu jak zapis bicia serca w trakcie epoki lodowcowej beż przerwy zmiany

Klimat wyrównał się w holocenie 11.5 tys lat temu nastąpił łagodny klimat my żyjemy w okresie interglacjalnym klimat nasz jest stabilny

Dopiero że stabilnym klimatem możliwość rozwoju rolnictwa MŁODSZY PRIAS

kończy się 11.5 tys lat temu krótki okres bardzo zimny epoki lodowcowej

Na obszarze polski nie było małp ani wczesnych gatunków ludzkich

Austrolepiteki chodziły prosto ale miały małe mózgi Z czasem wielkość mózgu rośnie w nowych gatunkach HOMO HABILIS najstarsze ślady używania narzedzi